

Merkantilistické války: Anglo- nizozemské a Anglo- francouzské; Britské impérium

Evropa ve světové ekonomice 2023

Budování impéria v Asii

- Embarga a **blokády** (1585 a 1598) – k získání luxusního zboží východu (pro ENG, FRA, RUS) **kontrola** jeho **zdroje**; výpravy 1594, 1597, 1601 (65 lodí), snížily cenu pepře v Evropě... -> rozhodnutí **získat monopol**;
- 1602 **Východoindická společnost** (VOC a.s.):
 - **21 let** monopol; právo zakládat pevnosti, vést obranou válku a uzavírat smlouvy (Jan Pieterszoon Coen);
 - **plán**: obsadit **strategické pozice** rivalů, participovat na místním obchodě a odsát zisky;
 - cílem **pepř** (kultivace na velkém prostoru), **molucké koření** jen Ambon a Bandas (cenové rozdíly 1:30:100:240);
- Navázání kontaktů s místními vládci a uzavření **exkluzivních smluv**; (vyloučení ENG); 1616 okupace **Moluk**:
 - **Ambon**: převzetí nucené práce, exkluz. hřebíček, kvóta pro rodiny;
 - **Bandas** – autonomní městské státy, 1621 zmasakrování místního obyvatelstva;
 - **Plantážní systém**: rozdělení na oblasti – pracovník VOC nakoupil otroky a produkoval koření, prodával VOC za regulovanou cenu (-> kultivační systém v hol. Indonésie 19st.);
- Důležité momenty kampaně:
 - sult. **Bantam** – využívá střetu VOC s ENG, obsazuje stanici VOC v Jakartě, JP Coen vypaluje Jakartu a zakládá **Batavii** 1619;
 - **Malaka** dobytá 1641;
 - Dobytí **Ceylonu** dokončeno 1656;
- **Vítězství** ve válce se SPA (def.1648) – uvolnění rukou – dobytí POR pevností na Malabaru (kromě Goa);
 - **POR** se přesunují do **Makassaru**; NED požadavek na ukončení obchodu s Molukami -> kampaně 1667 a 1669;
 - **Kontrola produkce** a obchodu s kořením **dokončena** (zvláštní charakter);
- **Bavlněné látky** z Koromadnelu z počátku jen na směnu za koření Moluk; později žádaná komodita v JAP, Persii i Evropě;
 - podíl bavlněných oděvů v prodeji VOC roste z 17% (1650) na **43%** (1700), koření klesá z 58% na 37%;
- Odolali: Ming Čína, Tokugawovo Japonsko (1603-1867, Sakoku 1641) a vnitrozemská Indie;

Atlantický, baltský a středomořský obchod

- **Atlantik:**
 - jen dílčí úspěchy; dobyli pevnost Bahia (Braz.), Recife a Pernambuco – třtinové plantáže (1630);
 - **1654 ztratili Brazílii** v důsledku povstání; WIC ztrátová, reorientace na obchod s otroky;
- V **SZM** ukončili **benátskou dominanci:**
 - po dobytí **Egypta Otomany 1517** - snaha nových vládců zajistit příjem z rent z koření (obrana Adenu); kompromis s POR; s udržení Otomanů se udržely Benátky;
 - to se změnilo s **NED monopolem** – dodávky o 30-40% levnější než POR; stačilo na **vytlačení BEN a Levantského obchodu**; VOC se primárně nesnažila maximalizovat zisk, ale udržet pozici primárního dodavatele;
 - další rána pro Benátky je **konkurence** jejich **exportu vlněných látek** do Egypta a Levanty; italské gildy trvají na exportu drahých těžkých látek, západ (NED a ENG) dodávají levnější a lehčí zboží (masová poptávka); padělání značek a nižší dopravní náklady;
 - po porážce u **Lepanta 1571** byli Otomani ochotni spojit se s **protestanty** proti společnému nepříteli – katolickým Habsburkům; obchodní koncese na úkor Benátek;
- Drastické **důsledky válek** mezi NED a Habsburky:
 - **SPA** utratilo mnohem víc než získalo z Nového světa (tvrdé zdanění zemědělství a **půjčky** z Itálie);
 - také **NED** růst státního **dluhu a daní**, ale půjčují si v Amsterdamu a úroky (s blížícím se vítězstvím) klesají;
- I přes prestiž **obchodu s Asií** zřejmě nikdy nebyl tak důležitý jako **obchod s Baltem**, lov sledů ani obchod ve **SZM**;

	Počet lodí	Průměrná kapacita lodi (tuny)
Norsko	200	200
Archangelsk	25	360
Grónsko	150	267
Středomoří	200	360
Baltský obchod	735	282
Lov sledů	1 000	60
Pobřežní obchod	1 000	40
Západní Afrika a Západní Indie	100	400
Asie	100	600
Celkem	3 510	162

Bitva u Lepanta (1571)

Paolo Veronese

Holy League:

Spanish Empire

- Spanish Naples
- Kingdom of Sicily
- Kingdom of Sardinia

Papal States

Republic of Venice

Republic of Genoa

Duchy of Savoy

Grand Duchy of Tuscany

Order of St. John

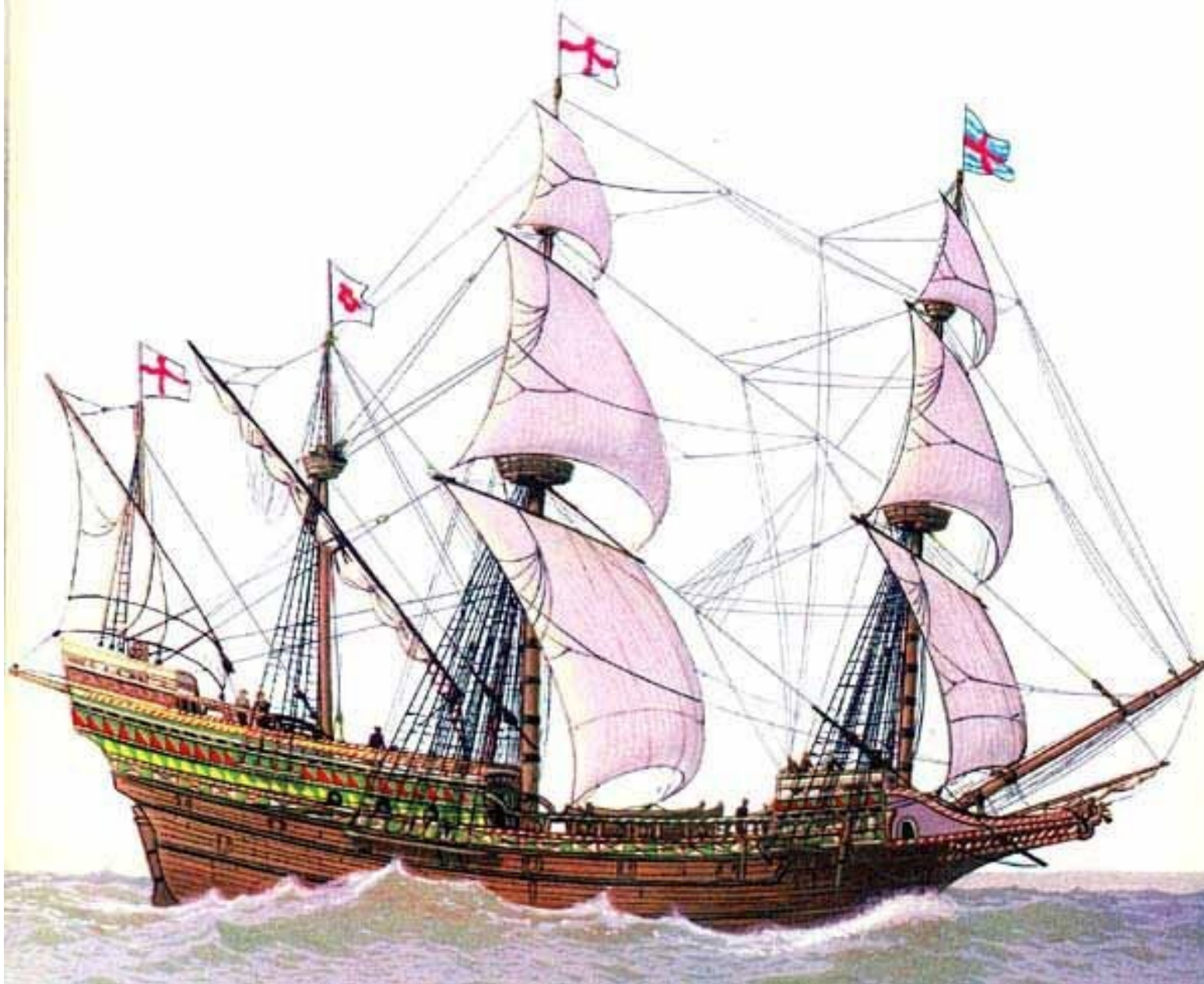

Ottoman Empire

Anglie – politický vývoj

- 1215 **Magna charta**, neúspěch Jana Bezzemka (Plantageneti) – nutnost **konzultovat daně**; od 1265 šlechtou volený **parlament**; **gentry** a **obchodníci**;
- **Tudorovci**:
 - **Jindřich VII. Tudor** (1485-1509) – centralizace, **odzbrojení šlechty**;
 - **Jidřich VIII.** (1509-1547) budování byrokratické správy a **odluka církve** (zrušení klášterů); možnost absolutismu – soupeření o kontrolu nových mocenských nástrojů, **silný třetí stav**;
 - **Marie I. Tudorovna** (1553-1558), katolička, manžel **Filip II.** španělský – krvavé potlačení povstání;
 - **Alžběta I.** (1558-1603) – urovnala rozpory, omezila moc šlechty a posílila kabinet; **válka se SPA (1588** Neporazitelná Armada);
- ENG nová **námořní velmoc** – bohatnou **obchodníci** a **města**;
- **Stuartovci**:
 - **Jakub I. Stuart** (1603-1625) – snaha o oslabení parlamentu, spor o **monopoly** (700 položek 1621); 1623 parlament upírá koruně monopoly v domácím obchodě;
 - **Karel I.** (1625-1649) – nesvolává **parlament**, financuje vynucenými půjčkami a monopoly na IT; válka se Skotskem – nucen svolat Parlament, ten odmítá spolupráci; znovu svolán kvůli neúspěchu ve válce (Skot.) 1642, odmítá se rozpustit a po Naseby (1645) král zajat a **1649 popraven**;
 - **Republika** pod protektorem **Cromwellem** (od 1653), **1660** obnovena **monarchie**;
 - Karel II. a **Jakub II.** (1685-1688), snaha o **absolutismus** – další válka a **Slavná revoluce 1688**;
- Parlament zve NED stadholdera **Viléma Oranžského**, ten spolu s Marií II. vládne (1689-1702);
 - **Listina svobod** podřizuje královskou moc zákonu, **Parlament** rozhoduje v oblasti **hospodářské politiky**;
 - Změna **daňové politiky** (místo odporu -> **podpora** zdanění a výdajů- flotila); změna systému výhodného pro pozemkové vlastníky, zrušeny královské **monopoly**;
- Místo **obchodních privilegií** pro **klienty** změna na agresivní **podporu anglických** obchodníků a **podnikatelů** – **národní zájmy**;

Ark Rooyal (1587)
Anglická galeona 2/2 16st.

Anglo - nizozemské války

- Po vítězství ve válce o nezávislost - na **zenitu** moci; NED pro Cromwella jediný **protestantský spojenec**; kombinace obdivu a závisti...;
- **Anglická výchozí pozice:**
 - populace, **zdroje**, soběstačnost v potravinách;
 - produkuje ale jen **nezpracované vlněné látky** + NED loví **sledě** v severním moři;
 - ENG producenti **nedokáží NED nahradit** (zkušenosti, služby, konexe, kapitál);
 - Ale silná sebevědomá **střední třída**;
- **Zákony o plavbě** (1651) – přepadání NED lodí; **první válka** (1652-1654) – nerozhodné střety (řadová taktika); vyčerpání (*dohoda o Vilémovi*);
- Karel II. – pokus o dosazení synovce na Stadtholdera – **druhá válka** (1665-1667) (Čtyřdenní bitva a Medway, *de Ruyter*); otřesené sebevědomí;
- Karel II. vázán **dohodou** s **Ludvíkem XIV.** (FRA) – **společný útok** na **NED** (1672 hrozivá situace – ale strategické vítězství, zapojení SPA a RAK – **separátní mír** pro ENG 1674);
- Pro **NED uspokojivé výsledky** vojensky, ale blokády **narušily ochod** (roste cena sledů a obilí), riziko – vyčerpávající **ochrana flotil**;
- **Vstup** ambiciózní **Francie:**
 - **Colbert** (1661-1683) se snaží vymanit z **dovozů** oděvů, sýrů, ryb, oleje a cukru – budování **moderních sektorů**;
 - FRA 1664, 1667 **zvýšení cel** na klíčové **NED exporty** – **válka 1672-1678**;
 - po válce dokonce **odvolání FRA cel**, ale hospodářský **system NED** trvalý tlak **nevydržel**;
- Část obchodní elity se přesunuje do Londýna, **růst NED zpomaluje**; **1780 UK** definitivně **předstihuje** NED v příjmu na obyvatele, válečná flotila NED se v 18st. stává zanedbatelnou silou;

Oranžský princ Vilém III. se po bouřlivé plavbě vylodil 4. listopadu 1688 v Torbay (W. Turner)

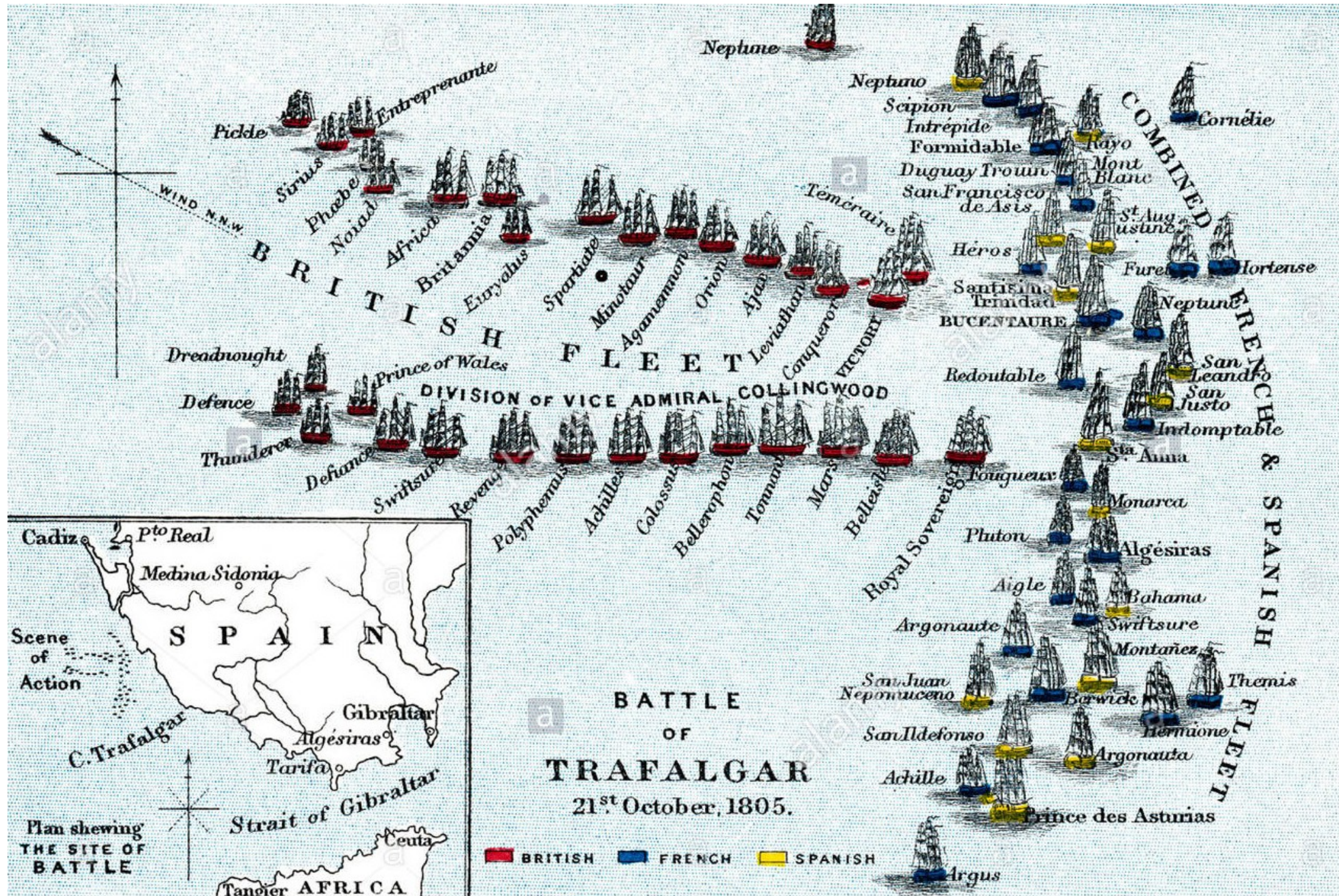
Nájezd na Medway 1667, „Hořící anglické lodě“ (Jan van Leyden)

Král Karel zajat Holanďany (Jeronymus van Diest)

„Mirror“ vrácený v roce 2012 do námořního muzea v Greenwichi

WIND N.N.W.

Picde
Sirius
Phaëbe
Noiadi
Africa
Britannia
Euryalus

Dreadnought
Defence
Thunderer
Defiance
Switsure
Reverie

DIVISION OF VICE ADMIRAL COLLINGWOOD

Spartiate
Minotaur
Agamemnon
Orion
Ajax
Leviathan
Conqueror
Victory

Polyphemus
Achilles
Colossus
Bellerophon
Tommy
Mars
Belleisle

Neptune

Neptuno
Scipion
Intrépide
Formidable
Duguay Trouin
San Francisco de Asis

Héros
Santísima Trinidad
BUCENTAURE

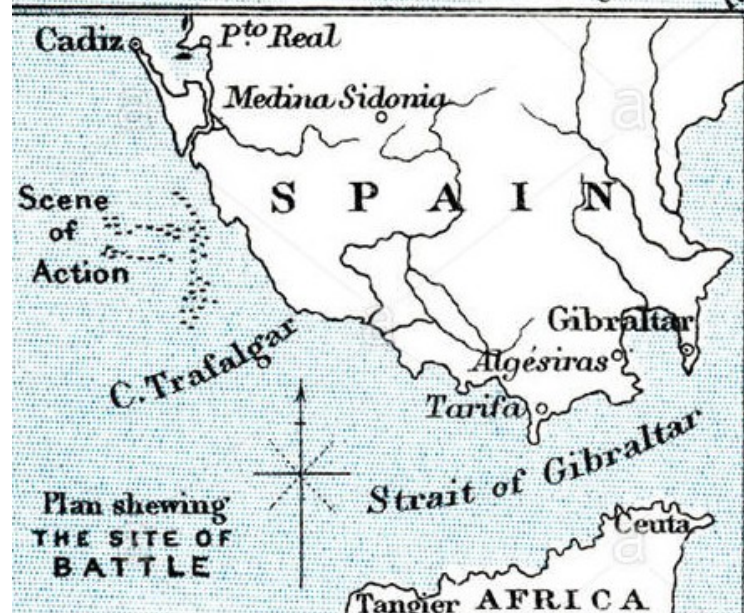
Redoutable
San Juan Nepomuceno
San Ildefonso
Achille

Royal Sovereign
Pluton
Argonaute
San Juan Nepomuceno
San Ildefonso
Achille

Argus
Prince des Asturias
Argonauta
Hermione
Barwide
Themis

COMBINED

FRENCH & SPANISH FLEET

BATTLE OF TRAFALGAR

21st October, 1805.

BRITISH FRENCH SPANISH

Války za nezávislost se Španělskem	Obchodní války s Anglií	Evropské války – rovnováha moci, území a náboženství
1560–1609	1652–1654	1618–1648 (třicetiletá)
1621–1648	1665–1667	1688–1697 (Augšpurská liga)
	1672–1674	1701–1713 (Španělské dědictví)
	1780–1783	1756–1763 (sedmiletá)
		1795–1815 (Revoluční a napoleonské)

Přepravní kapacita evropských obchodních flotil (tuny)

	1470	1570	1670	1780
Nizozemí	60 000	232 000	568 000	450 000
Německo	60 000	110 000	104 000	155 000
Británie	-	51 000	260 000	1 000 000
Francie	-	80 000	80 000	700 000
Itálie, Portugalsko, Španělsko	-	-	250 000	546 000
Dánsko, Norsko, Švédsko	-	-	-	546 000
Severní Amerika	-	-	-	450 000

Anglická expanze - Amerika

- Zámořská expanze začala **korzářskými útoky** na španělský obchod a budováním obchodního a válečného loďstva;
- Následně zakládání prvních osad: příklad **Jamestown** 1607;
 - Severní Amerika **zbyla** (není nucená práce); Virginská společnost, kmenový spolek Powhatan (60 z 500 na jaře 1610); pracovní režim, rezignace 1618; od 1619 **Shromáždění** s volebním právem majetných mužů;
 - 1632 **Baltimore** (Maryland), pokus o hierarchickou kolonii; stejně neúspěšná **Karolína** 1663;
 - 20.léta 18st. všech **13 kolonií** má systém s Guvernérem a Shromážděním;
- Dvě geografické oblasti **ostrovy** (plantážová, otrokářská ekonomika) a **pevnina** (Cromwell: „NE a poor, cold and useless place...“):
 - Příklad **Jamajka** 1655: plundrování, nájezd na **Portobello** 1668, reinvestice zisku do plantáží – export zboží na ENG lodích, odsávání zisků SPA, trh pro průmysl a prodej SPA koloniím;
 - 1770 již 4x více lidí na **pevnině** – od 1620 vzniká **diverzifikovaná ekonomika**; kukuřice, kožešiny, dobytek, ryby, lodě, rejdařství; **Boston**: brzy finanční elita a bankovní služby; ekonomika komplementární s Karibikem; vyvážené demografické složení, replikace sociálních institucí;
- **V severní Americe:**
 - **dostupná půda**, nízké renty, **nákladná práce**; vzdělání a výcvik – při neuspokojivých podmínkách odchod; rychlý růst populace;
 - Severní kolonie (**NE**) se **industrializují**; Maryland a Virginie monokulturní ekonomika (tabák); Carolina a Georgie osídleny imigranty z Karibiku – kopie (rýže a indigo, pak bavlna); nedostatek pracovní síly řešen otroky;
- Regulace **zákony o plavbě** (1651,1660,1663) – proti zprostředkování obchodu + některé komodity pouze do ENG a případně reexport (tabák, bavlna, indigo); zákaz průmyslu -> proti-anglické nálady...;

Soupeření **Británie** a **Francie** o zámořské impérium

- 1689-1815: **64 let válčení**; střet **námořní** a **pozemní** velmoci;
- **Francie v Novém světě (NW)**:
 - **Poslední** - severní cesta; tresky a kožešiny, obchodní stanice a kontakty s indiány;
 - **Nová Francie (NF)**: 1608 **Quebeck, Montreal**; řetěz opevněných osad, Mississippi a 1718 **New Orleans**;
 - Nedovolili Hugenotům emigraci, nezáměr na masové **migraci** (zisky a mzdy), vysoké **náklady** na obranu;
 - **Karibik**: Martinique, Guadeloupe, **Saint-Domingue** – třtina (otroci);
- Mocenské soupeření v koloniích odrazem **válek** na kontinentu:
 - **Augšpurské ligy** (1688-1697) (FRA L.XIV) – válka krále Viléma (Iroquéská konfederace);
 - **Španělské dědictví** (1701-1714) (L.XIV a Filip z Anjou - SPA), v NW znesnadnění merkantilistických restrikcí, 1703 CA;
 - Jenkinsovo ucho (1739-1748) – asiento (dovoz do SPA kolonií), nájezd na Portobello (PAN);
 - (Rakouské dědictví 1740-1768);
 - **Sedmiletá válka** (1756-1763):
 - GB vs. FRA v Atlantiku + RAK vs. PRU (Kladsko a Slezsko);
 - v NW od 1753 – tlak na Mississippi + New Orleans;
 - v Evropě s **UK** jen **HAN** a **PRU** (Friedrich II. – úspěchy);
 - **FRA** – **fiasko**, místo invaze UK prohry **Lagos** a **Quiberon** – fatální pro kolonie;
 - **1759** rok zázraků: dobyli **Quebeck** a Montreal, Gua+Mar, **Pondichery** 1761, pevnosti v SEN a GAM; vstup **SPA** 1762 – UK obsazuje Kubu a Filipíny;
 - mír: **NF pod GB** + karibské ostrovy a Florida, FRA vráceny cukrové ostrovy a SPA Manila a Havana;
- **Námořní dominance**: západní squadrona, řadové lodě, obrovské náklady;
- Poválečná **recese** – UK Parlament odmítá daně i default, přesun **nákladů na kolonie** (podmínka zastoupení); **zákaz expanze** na západ; požadavek **nezávislosti** Severo Amerických kolonií **1776** (1778 FRA, NIZ, SPA); GB v izolaci; **1783** nezávislost **USA**.

Britské impérium v Asii

- **Vých.ind. spol.** (EIC 1600); cíl **koření** na Molukách (neúspěch NED); **pobřeží Indie**:
 - 1607 **Surat** (dostupnost zboží a blízkost Mugh.říše);
 - **budování pozice** – eskorty obchodníků a poutníků – obchodní **privilegia**: **Madras** 1639, **Bombaj** 1661 a **Kalkata** 1690; zakoupení „feudálních práv“ v **Bengálsku** (1698);
 - **roztržka s říší 1688** – obsazení skladišť v Suratu, obnovení privilegií;
- **Mughálská říše** (1526-1858) nejvýznamnější v Indii:
 - Expanze za Kabara a **Aurangzéba** (1658-1701) (výnosy 10x L.XIV), 150mil obyv., překročení **optimálního bodu**;
 - Agresivní **konfederace Maratha** (šíité) – konec **náb.tolerance** v Mugh.říši – finanční **přetížení** a úpadek;
 - **1803** císař Šáh Alem pod **GB ochranu**, **1858 Viktorie** císařovna Indická;
 - **zaostávání** v inovacích (železo, ocelové zbraně), dostupnost **pracovní síly**, **nízké** mzdové **náklady**; pak **politiky GB** (dovoz surovin, likvidace prům.);
- **Britská expanze**:
 - malá armáda místních + **E. důstojníci a dělostřelectvo** + **diplomacie** využívající místní konflikty -> možnost ovládnutí lokálních států a provincií jako loutek (Duplex);
 - **Bengálsko** – autonomní vláda, **bavlněný textil**; **1756** přepad **Kalkaty** (podpora FRA), expedice R. **Clivea**: obsazení Kalkaty a bitva u **Palásí 1757** (3050 vs. 62k) -> **smlouva** 1756 na právo **výběru výnosů** z bavlny a hedvábí; **UK protektorát** – skandály a reforma;
 - Obchod s **bavlněnými látkami** a **oděvy** – **Indie** největší producent, **60-80% obchodu EIC** v **1750**; objednávky z GB, kontrakt s místními obchodníky, zpracování v manufakturách ve vnitrozemí, dodání do přístavů a do GB;
 - Obchod s **čajem** (1/3 obchodu) a **opiem**: postupný **pokles potřeby stříbra** (z 75% exp.UK na 30%); **opium** za **čaj** (Kalkata - Kanton)
 - dříve **E poptávka zlepšovala ToT Asie**, daně z **BENG** a **opium**: **obrat** v toku **stříbra** a **dezindustrializace**;

Despair not, spare your enemies not, for God is with us

Afonso de Albuquerque, guvernér portugalské Indie (1509-1515), dobyl Goa, Diu, Hormuz a Malaka.

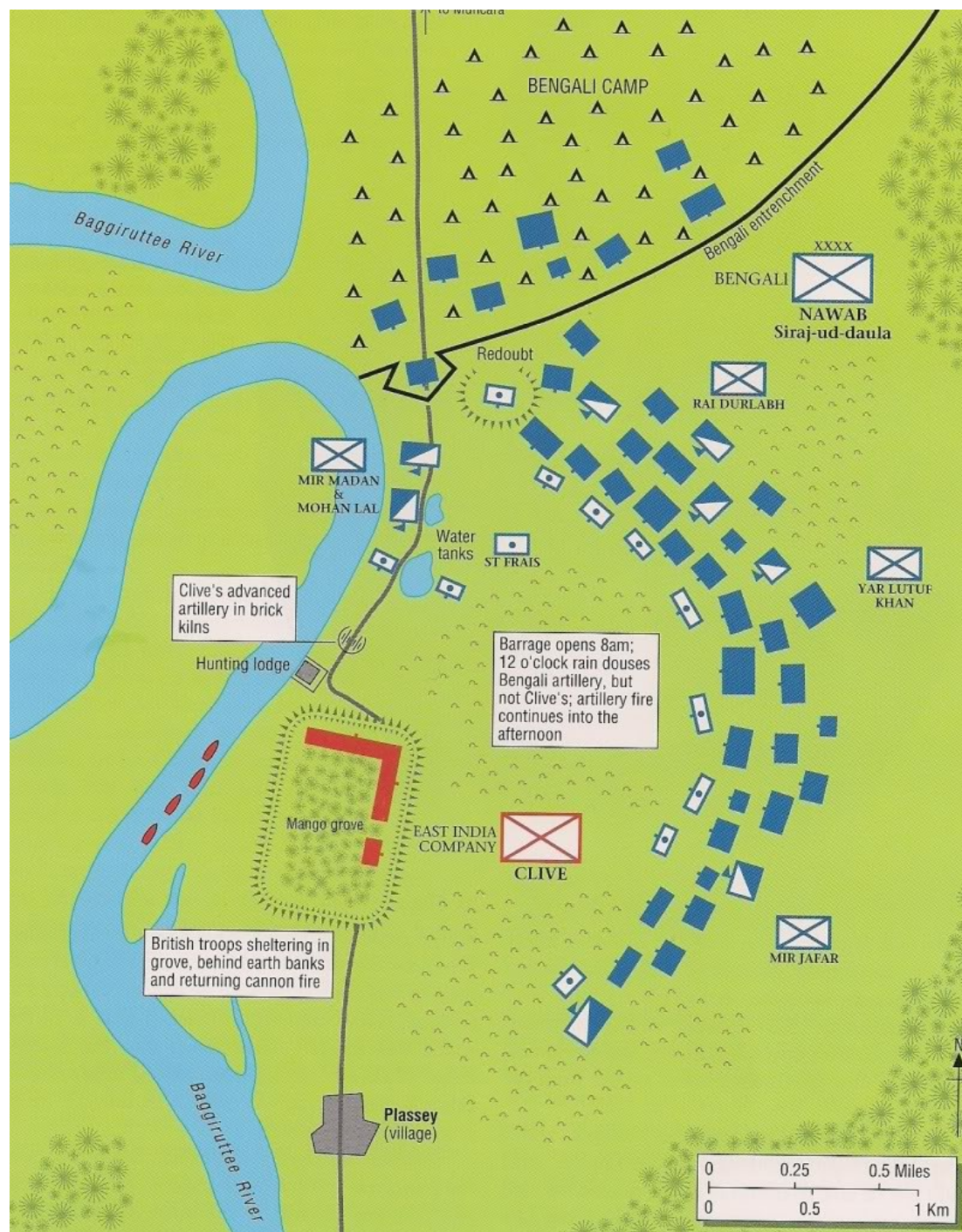

Jan Pieterszoon Coen 1618-1629 důstojník Nizozemské východoindické společnosti (VOC) generální guvernér Nizozemské východní Indie, zakladatel Batávie, dobyvatel Moluk.

Robert Clive, 1744-1760, první britský guvernér bengálského předsednictví. Viktor z Plassey.

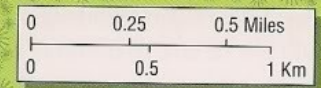

Clive's advanced artillery in brick kilns

Barrage opens 8am; 12 o'clock rain douses Bengali artillery, but not Clive's; artillery fire continues into the afternoon

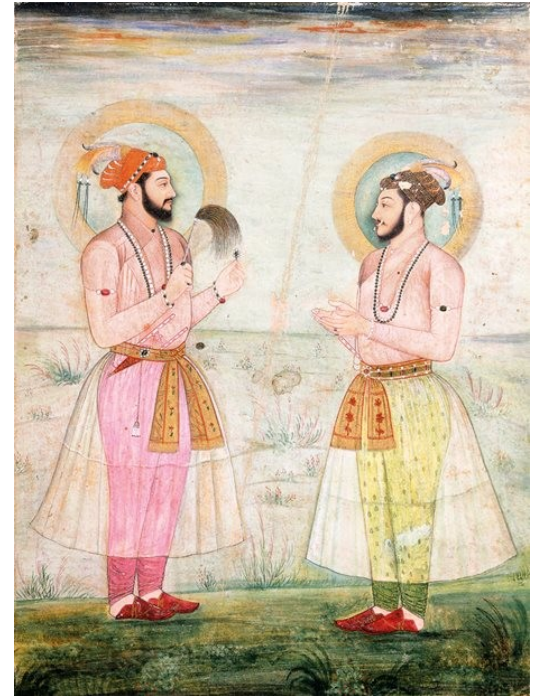
British troops sheltering in grove, behind earth banks and returning cannon fire

A woman in fine Bengali **muslin**, 18th century (Francesco Renaldi)

Mughal princes wearing muslin robes in 1665

c.1740-1760
Day dress
Wood-block printed cotton
British, textile Indian

A fairly simple and inexpensive printed cotton

A very fine muslin that's been embroidered in gold. Dress, 1795

Politický vývoj ve Francii, UK

- 1680-1780 **UK** arm. a nám. se ztrojnásobilo (vojenské **výdaje** 70%+ výdajů státu a 14% HDP v 1760);
 - **výběr daní** – centralizovaná správa, nepřímé daně (2x/obyv. vs. FRA); nižší **úroky** z půjček; (NED top zdanění – ochrana obchodu);
- **FRA**: do revoluce **absolutismus**; **aristokracie** a **klérus** neplatí daně a rolnické dávky, **cechy** nepřipouští trh; **merkantilismus Colberta** (1665-1683) protekcionismus a státní podpora **průmyslu**;
- Neúnosné **náklady válek** – katastrofální stav rozpočtu a nutnost daňové reformy:
 - **1787** svolání Shromáždění **notáblů**, neúspěch a svolání **Generálních stavů** (od 1614) – snaha o **udržení privilegií** -> omezení absolutismu;
 - **Národní shromáždění** – reprezentován **třetí stav** (podpora **ulice**, Bastila);
 - Nová **ústava 1791**: **radikální** (**feudální** systém, privilegia, **způsobilost**, **cechy**) (útěk a poprava krále 1793);
 - Od roku 1792 **protifrancouzské koalice**...
- **UK**:
 - **moderní průmyslové výroby** (železo, uhlí, papír...bavlna), **obchod** a **zpracování koloniálních** produktů;
 - **Impérium**: 1/3 daňových výnosů z **koloniálního zboží** (1800);
 - čaj, cukr, tabák - zboží **masové spotřeby**; **zámořské exporty** (drobné pům. zboží) na konci 18st. 3x více než do E (vs. **FRA** absence dynamického trhu, reexport cukru ze Saint-Domingue);
- Proměna **UK obchodu**:
 - před občanskou válkou 80% exportů **vlněné produkty** do E; v 1700 nové **koloniální produkty** již 50% -> rozvoj **dopravních** a **finančních služeb** (nahrazení NED);
 - odstranění **korporátních monopolistických privilegií** -> **národní „monopoly“**; **parlament** – **podnikatelská třída** – **národní zájem** - **národní stát**;

Napoleonské války a kontinentální blokáda

- Proti revoluční FRA **koalice** SŘŘ a Pruska, pak GB, SPA, Italské státy;
- **Egypt 1798** – neúspěch zpět do E; převrat ve FRA; **vítězství v ITA**; plán **invaze do UK** (Trafalgar 1805);
- Směr **Vídeň** (Slavkov 1805), ovládnutí **německých států** a **Rýnský spolek**; porážka Pruska a vstup do **Berlína**;
- **1806 Berlínský dekret**:
 - **Kontinentální blokáda** (zákaz obchodu, konfiskace zboží, uzavření přístavů GB lodím); **režim prosazen** do všech zemí E kromě POR a TUR;
 - 1807 **Tylžský mír** - RUS se připojuje; snaha vyhnat **UK** z **Baltu** (Dánsko a SKAN);
 - **USA** – **neutrální obchod** (FRA kolonie <-> FRA); **UK protiopatření** (licence nebo zabavení) -> FRA **Milánský dekret** (konfiskace lodí v kontaktu s Brity); **USA embargo** (**válka 1812**);
 - UK narušuje blokádu **pašováním** (Helgoland, Soluň, Malta) + růst **obchodu s mimo E**; GB obchod během blokády vzrostl;
- Napoleon musel **povolit dovozy** vstupů pro prům.+ vývoz **pšenice 1810**; **UK** situaci zvládá **clý, zdaněním a půjčkami**;
- **FRA**: propad cel, neochota zavést daně -> válečné **retribuce**, země pokrývají **náklady okupačních armád, bezcelní přístup** na trhy pro FRA zboží; **italské daně; branná povinnost** od 1793 (obrovská síla);
- **Zvrat**: 1810 **RUS** neakceptují škody z přerušení obchodu, otevírají přístavy neutrálním lodím; **1812 invaze** Napoleona do RUS – **katastrofa**; prohra u **Lipska (1813)** a **invaze do FRA**;
- **UK** obchod zasažen málo, **FRA** pokles na polovinu;
- Válka -> utrpení, ale také zásadní **externí šok**, který **změnil** absolutistické **feudální režimy**:
 - Prusko, Belgie, Nizozemí, Německo, Švýcarsko – **radikální reformy** (zrušeny feudální pozemkové vztahy a cechy, rovnost před zákonem, klérus zbaven výsad, zlomeny cechy); změny **přežily i restaurace**;
- Blokády nastartovaly **protekcionsickou průmyslovou loby**:
 - **absence UK** (strojní) **konkurence**; ve **FRA** přesun zpracovatelských odvětví z Atlantického pobřeží (cukr, len, oděvy pro Karibik) do **vnitrozemí** a SZM – **reorientace** na **E trh**;
 - po válce **návrat GB** a požadavek **ochrany**; klíčovým odvětvím pak zpracování bavlny.

Napoleon's Empire, 1810

- French Empire
- Countries allied with Napoleon
- Countries controlled by Napoleon
- Countries at war with Napoleon

ATLANTIC OCEAN

15°W

45°N

UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

London

Brussels

Amiens

Versailles

Paris

FRENCH EMPIRE

HELVETIC REPUBLIC

Milan

KINGDOM OF ITALY

Marseille

Barcelona

CORSICA

KINGDOM OF SARDINIA

KINGDOM OF SICILY

KINGDOM OF NAPLES

Naples

Rome

CONFEDERATION OF THE RHINE

Prague

Vienna

AUSTRIAN EMPIRE

Berlin

Elbe River

Rhine River

Danube River

Warsaw

GRAND DUCHY OF WARSAW

Prussia

REP. OF DANZIG

KINGDOM OF DENMARK AND NORWAY

KINGDOM OF SWEDEN

Baltic Sea

RUSSIAN EMPIRE

ILLYRIAN PROVINCES

OTTOMAN EMPIRE

MONTENEGRO

Black Sea

Mediterranean Sea

Branci z roku 1807 procházejí před pařížskou Porte Saint Denis (Louis Leopold Boilly).

Carte Figurative des pertes successives en hommes de l'Armée Française dans la campagne de Russie 1812-1813.

Dressée par M. Minard, Inspecteur Général des Ponts et Chaussées en retraite. Paris, le 20 Novembre 1869.

Les nombres d'hommes présents sont représentés par les largeurs des zones colorées à raison d'un millimètre pour dix mille hommes; ils sont de plus écrits en travers des zones. Le rouge désigne les hommes qui ont été en Russie, le noir ceux qui en sont sortis. Les renseignements qui ont servi à dresser la carte ont été puisés dans les ouvrages de M. M. Chiers, de Léger, de Fezensac, de Chambrey et le journal inédit de Jacob, pharmacien de l'Armée depuis le 28 Octobre.

Pour mieux faire juger à l'œil la diminution de l'armée, j'ai supposé que les corps du Prince Jérôme et du Maréchal Davout qui avaient été détachés sur Minsk et Mohilow et qui rejoignent vers Orscha et Witebsk, avaient toujours marché avec l'armée.

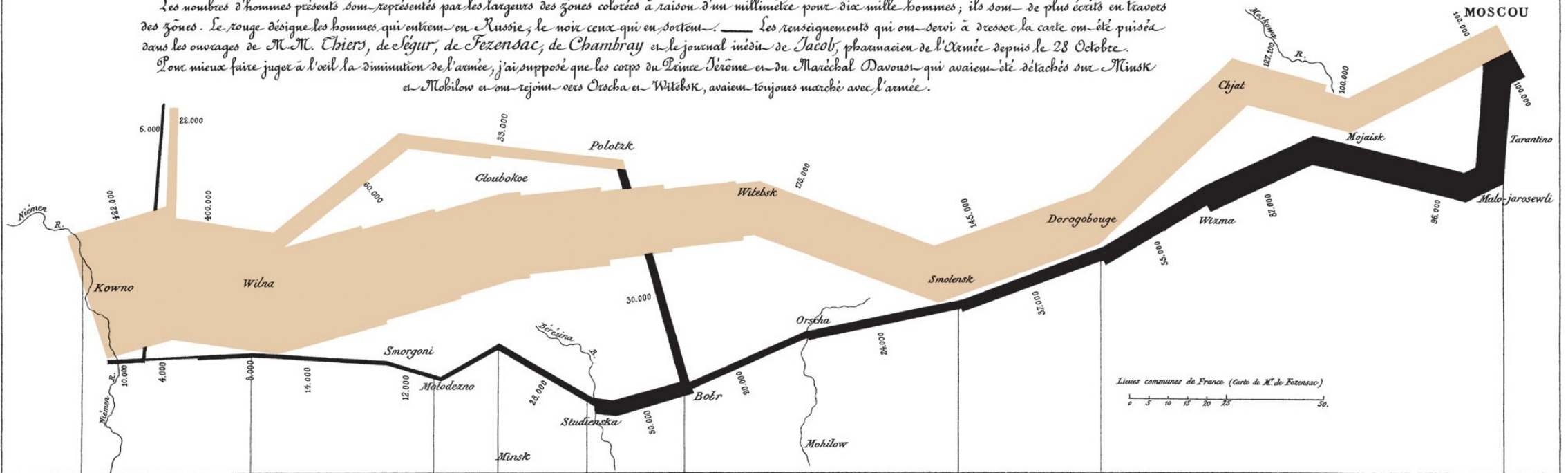
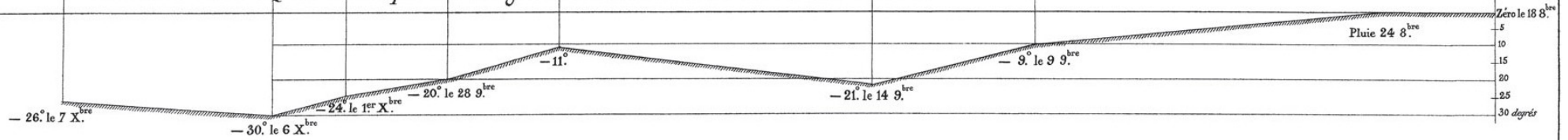

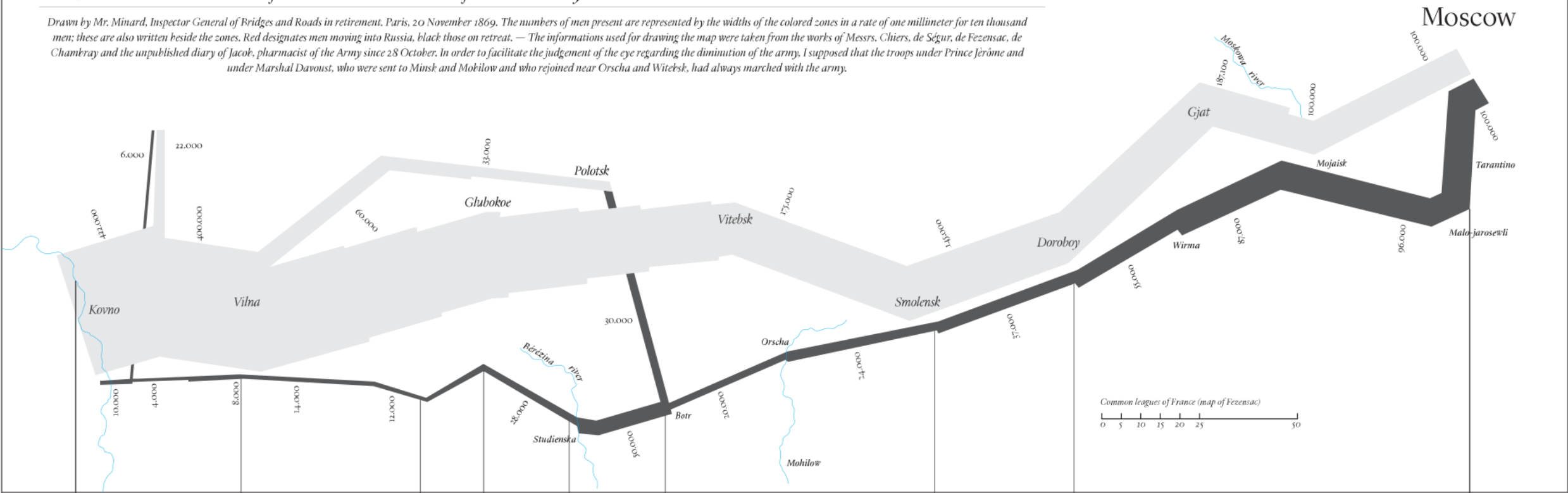
TABLEAU GRAPHIQUE de la température en degrés du thermomètre de Réaumur au dessous de zéro.

Les Cosaques passent au galop le Niémen gelé.

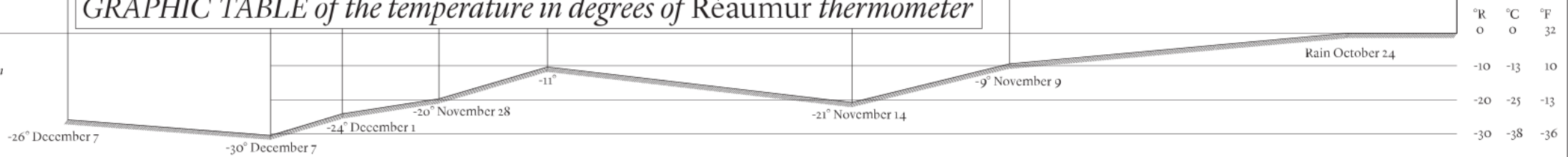

FIGURATIVE MAP of the successive losses in men of the French Army in the RUSSIAN CAMPAIGN OF 1812-1813

Drawn by Mr. Minard, Inspector General of Bridges and Roads in retirement, Paris, 20 November 1869. The numbers of men present are represented by the widths of the colored zones in a rate of one millimeter for ten thousand men; these are also written beside the zones. Red designates men moving into Russia, black those on retreat. — The informations used for drawing the map were taken from the works of Messrs. Chiers, de Ségur, de Fezensac, de Chambray and the unpublished diary of Jacob, pharmacist of the Army since 28 October. In order to facilitate the judgement of the eye regarding the diminution of the army, I supposed that the troops under Prince Jérôme and under Marshal Davoust, who were sent to Minsk and Mobilow and who rejoined near Orscha and Witebsk, had always marched with the army.

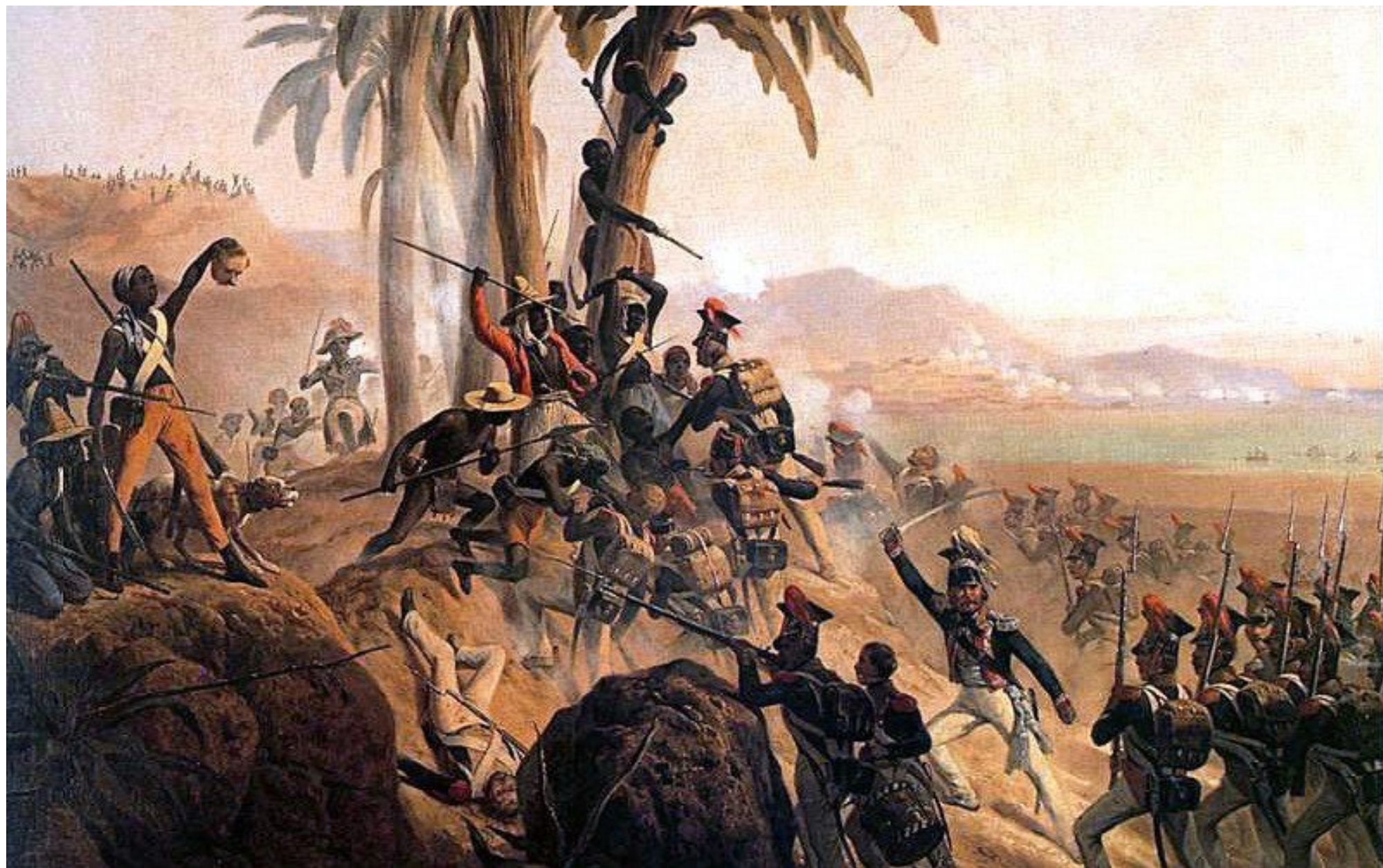
GRAPHIC TABLE of the temperature in degrees of Réaumur thermometer

The Cossacks pass the frozen Niemen at a gallop

HMS Victory, HMS Temeraire a HMS Neptune vedou kolonu proti Francouzsko-španělskému loďstvu u mysu Trafalgar, 21. října 1805 (Geoff Hunt)

Hospodářský a politický vývoj **Francie** po restauraci

- FRA: restaurace **Bourbonů**:
 - L.XVIII (1815-24) a **Karel X.** (1824-30) – konzervativní, katolická politika, snaha o revizi volebního práva -> **červencová revoluce 1830**;
 - nástup liberálního „občanského“ krále **Ludvíka Filipa Orleánského** 1830-1848, reformy;
 - abdikace po **revoluci 1848** (buržoazie a dělnictvo proti šlechtě), volba **prezidenta Ludvíka Napoleona** - **druhá republika** (1848-1852);
 - svržena 1852 a nastolení **císařství**, do **války s Pruskem 1870**; ta vedla k sjednocení **Německa, Itálie** a svržení **Napoleona III.** -> **třetí republika** do 1940;
- Orientace na produkci s vysokým podílem **řemeslné práce** a **luxusní zboží**;
- Revoluční garance **vlastnictví půdy** – neochota **rolníků** k přechodu do měst (proletariát); potravinová **soběstačnost** (vs. potřeba IT); dostatek dřeva (vs. koks);
- Za císařství **programy** budování **cest, kanálů** a **železnic** (2,5k km v 1820 a 17,5k km v 1850), rozvoj průmyslu zpracování železa, investičního bankovníctví a inženýrských odvětví;

J. S. Pilsen

<i>Dynastie a politické zřízení</i>	<i>Někteří významní panovníci a hlavy státu</i>
Francouzské království (do 1848)	
Karlovci 843 - 987	
Kapetovci 987-1328	
Valois 1328-1589	
Bourboni 1589-1792	Ludvík XIV 1643-1715 Ludvík XV 1715-1774 Ludvík XVI 1774-1792
První republika 1792-1804	
První císařství 1804-1814, 1815	
Bonapartové 1804-1814, 1815	Napoleon I. 1804-1814, 1815
Restaurace Bourbonů	
Bourboni 1814-1830	Ludvík XVIII 1814-1824 Karel X 1824-1830
Bourbon-Orléans 1830-1848	Ludvík Filip 1830-1848
Druhá republika 1848-1852	
Druhé císařství 1852-1870	
	Napoleon III. 1852-1870
Třetí republika 1870-1940	
Čtvrtá republika 1946-1958	
Pátá republika 1958-	

Německo a další země

- Místo SŘŘ vzniká **Německý spolek** (39 států v čele s RAK);
 - 1834 **celní unie** -> rychlý růst a budování **železnic**;
 - 1862 pruským premiérem **Bismarck**, společná správa Šlesvicko-Hoštýnska s RAK konfliktní -> **prusko-rakouská válka** (1866);
 - **Severoněmecké konfederace** -> RAK ztrácí pozici (R-U);
 - Neshody **PRU s FRA** (nástupnictví na SPA trůn) – **válka** (1870-1871) – GER získává **Alsasko** a **Lotrinsko** (průmyslový region), Vilém I. císařem **Německé říše**;
 - Bismarckova **průmyslová politika** industrializace a protekcionismus je úspěšná (List); zahr. politika – rovnováha moci, **izolace FRA**;
- **Švýcarsko** – nemá uhlí ani rudu, nemá přístup k moři, obklopeno protekcionisty;
 - vzdělaná prac.síla (kalvinismus) a zkušenosti s obchodem;
 - orientace na segment vysoké kvality, živočišnou výrobu a obchod; zaměření na extra-E trhy (64% exportu do zámoří);
- **Belgie**: uhlí, ruda – GB model, budování železnic, otevřenost v IT;
- Dále severní ITA a Skandinávie;
- Naopak **absolutismus RAK-UH** a **Ruska**:
 - ostražitost vůči průmyslu, povolování či zákaz budování továren, omezení na stavbu železnic; konze...vace společnosti a explicitní politika minimálních změn;

Politické zřízení	Některé hlavy státu
Německé království – Svatá říše římská 843-1806	
Rýnský spolek 1806-1813	Napoleon I. (císař francouzský) 1806-1813
Německý spolek 1815-1866	František I. (císař rakouský) 1815-1835 Ferdinand I. (císař rakouský) 1835-1848 Jan (arcivévoda rakouský) 1848-1849 Fridrich Vilém IV. (král pruský) 1849-1850 František Josef I. (císař rakouský) 1850-1866
Severoněmecká konfederace 1867-1871	Vilém I. (král Pruska) 1867-1871,
Německá říše 1871-1918	Vilém I. 1861-1888 Vilém II. 1888-1918
Výmarská republika 1918-1933	